

# NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

## Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštne ček. uradu štev. 13.633.

## Bolna Evropa.

Beseda o bolni Evropi ni nova. Že zdavnaj pred svetovno vojno so razni ruski duševni velikani zaničljivo gledali na zapadno - evropski svet in mu prerokovali skorajšen pogin, kajti v Evropi (v ožjem smislu besede) so gledali nakopičeno vse moralno zlo, ki tlači človeštvo, in ki mora prej ali slej potegniti v pogubo tudi celo od tega zla okuženno telo. Danes nam dokazuje izkušnja, da so veliki ruski misleci presojali Evropo pravilno.

Mnogi so pričakovali rešitev Evrope od svetovne vojne, češ, da bo prelita kri milijonov ljudi učinkovala vsaj kolikor toliko zdravilno. Ti ljudje so pričakovali, da se bo iz vojnega trpljenja in gorja rodila nova mlada Evropa, očiščena vseh moralnih peg in madežev stare predvojne Evrope. Kako so se varali!

Novo Evropo naj bi bila ustvarila velika mirovna konferenca. Naloga te konference naj bi bila po mnenju optimistov ne le podirajoča in vse stare naprave uničujoča, ampak tudi konstruktivna. Konferenca naj bi bila zlomila stare suženjske okove, v katere so bili zakovani celi narodi in stanovi pred vojno in naj bi bila preobrazila Evropo v prijetno bivališče za vse.

Današnja žalostna slika Evrope pa dokazuje, da velika mirovna konferenca drugemu delu svoje naloge nikakor ni bila kos. Konferenca je res na mah razbila mnogo, kar so prej ustvarjala in gradila stoletja, padle so stare države in zrušili so se mogočni prestoli, toda na mesto razvalin konferenca ni postavila in ustvarila prav nič, kar bi danes ljudje občutili kot pridobitev in napredek.

Danes vemo, da je svetovno vojno rodila borba med nacionalističnimi kapitalisti za prvenstvo in nadmoč v svetovnem gospodarstvu.

Neomejeno je hotel zagospodariti angleški kapital, a tudi nemški in francoski. Zgodovinska resnica pa je, da zna kapital izkoristiti v svoje svrhe vedno kake ideje, ki trenutno najbolj gibljejo svet. Nekdaj so izkoriščali verski moment in so pod plaščem razširjenja azijskega evangelija prodirali v obširne azijske in afriške province pred in med svetovno vojno pa so izrabili mogočno nacionalistično idejo, da so mogli najrazličnejše narode natirati v krvavi boj za tuje interese.

Narodi so lepim obljubam nasledili in verjeli. Ko pa je prišel dan obračuna in plačila, so pač nekateri prejeli neke nagrade za prelito kri, toda danes se izkazujejo tudi te nagrade kot sama danajska darila.

Danes ne najdemo nikjer v Evropi niti enega naroda in niti enega stanu, ki bi bil zadovoljen z usodo, katero mu je dodelila in določila mirovna konferenca. Zmagovita Anglija, kateri je vojna vrgla v naročje najbogatejše kolonije, zdihuje pod težkimi bremenami brezposelnosti in pod strahoto največjih štrajkov, kar jih pozna zgodovina. Francija se vije v težkih finančnih težavah in živi v večnem strahu pred nemško revanšo, ki ji iztiska zadnje franke iz žepov za neprestano choroževanje svoje in njenih zaveznikov. Premagane države tarejo hudi notranji boji za preureditev njihove zmanjšane posesti, Italija pa išče zama izhoda v svet, da nasiti preštevilo svoje prebivalstvo, ki doma ne more dobiti kruha. Ustanovitve cele vrste novih, a razmeroma zelo majhnih držav je sicer zadecošenje za razna nacionalna stremjenja, toda visoki carinski bregovi, ki leže komaj po par ur železniške postaje oddaljeni drug od drugega, so že zelo

## Krvave občinske volitve.

POSLANEC GJUKIČ UBIT? — PROTIRADIKALNE KANDIDATE PRETEPAJO IN ZAPIRAJO.

Beograd, 30. julija. Ljuba Davidović je prejel iz Požege pri Užicah to-le brzojavko: Sinoči okrog 10. je bil poskušán nad narodnim poslancem Simo Gjukičem pred njegovim stanovanjem uboj od dveh najetih zlikovcev. Gjukič je težko ranjen v prsi. Prebivalstvo zelo razburjeno. Ali so uradniki plačani za razračunavanje s političnimi nasprotniki?

To vespotruje tudi bivši narodni poslanec M. Živković, ki brzojavlja: Simo Gjukič, demokratski poslanec na moji listi, je bil sinoči napaden, ko se je vračal s svojo ženo domov. Ranjen je težko, velika količina krvi mu je iztekla iz prsi. Zdravniki dvomijo, da bi ostal pri življenju. Naročeni napadalci se prikrivajo. Protestujte in zahtevajte zaščito!

Stevan Nikolić, kandidat za predsednika občine Gornji Matijevac, javlja, da mu srezko oblastvo preti z aretacijo in da ga ovira pri sestavi liste. Nikolić je ugleden mož in dolgoletni načelnik te občine.

Iz Skoplja javljajo, da je v rakotinski občini v neposredni bližini Skoplja ubit član demokratske stranke. Iz brnjačke občine v skopljskem okrožju poročajo, da so tam Davidovičevi nasprotniki pred dvema dnevi v pravem smislu prenatili člana demokratske stranke in zagrozili njemu in celemu selu, ako se bo pritožil.

## PROTESTNA ZBOROVANJA PROTI VOLILNEMU TERORJU.

Beograd, 30. julija. V demokratskem klubu v skupščini je bila konferenca. Te konference so se udeležili uglednejši člani demokratske stranke. Po referatu Ljube Davidovića je glavni odbor demokratske stranke sklenil, da se takoj prične z agitacijo in s prirejanjem protestnih zborovanj proti nasilju političnih oblastev, ki se vrši pred občinskimi volitvami nad pristaši demokratske stranke.

Sklenilo se je, da se vrši v nedeljo v Beogradu protestno zborovanje v hotelu »Slavija«. Na tem zborovanju bo govoril Ljuba Davidović o nasilju političnih organov in o delovanju anketnega odbora, ki noče delati in ki si prizadeva, da potlači veliko afero krivcev. Razen Ljube Davidovića bosta govorila na tem zborovanju Kosta Jovanović in Kosta Komandir. — Slična zborovanja se bodo prirejala po vsej državi.

## LJUBA JOVANOVIĆ RESNO BOLAN.

Beograd, 30. julija. Kakor se doznava, je Ljuba Jovanović težko obolel in se po mišljenju zdravnikov ne sme mnogo gibati, ker je bolezen tako težka, da je združena s komplikacijami. Ljuba Jovanović je bolan na srečo in mu zdravniki priporočajo mir.

Radikali delajo zaradi te bolezni razne aluzije, češ, da je Pašić kriv te bolezni. A kdor se je s Pašićem skregal, je umrl pred njim.

zagrenili uživanje nacionalističnih sladkosti.

Tako raste napetost med evropskimi državami znova, in to znatno bolj kakor kdaj prej pred vojno. V splošni potrtosti in v svojem čbupu pa se pogreza Evropa vedno globlje v moralno blato, da svoje izčrpane živce vsaj s trenutno naslodo pomiri. Današnja Evropa je na las podobna oni stari Evropi v dobi rimskega cazarizma in zato jo po vsi verjetnosti čaka tudi ista usoda.

V Podmočanih, v brestovskem srezu v bitoljskem okrožju je bil ubit demokratski kandidat za predsednika občine v tem selu. Ubila sta ga rano zjutraj dva maskirana človeka. Veliki župan je takoj razglasil, da so ga ubili kačaki, čeprav v zadnjem času ni bilo kačakov v teh krajih. Sicer pa kačaki tudi nimajo navade, da bi se maskirali. Kandidat je bil siromašen človek, pa je neverjetno, da bi ga bili ubili kačaki, ki ubijajo zato, da pridejo do denarja. V isti občini je bil leta 1923. ubit kandidat demokratske stranke za predsednika te občine Nikola Strezović, ki je bil predsednik sreskega odbora demokratske stranke. Ubijalca tudi takrat niso našli.

Beograd, 30. julija. Predsednik narodne skupščine Marko Trifković je bil večeraj ob 7. pri ministru zunanjih poslov. Ob svojem odhodu iz ministrstva je izjavil, da se je informiral o zunanjih politiki. Na vprašanje novinarjev, ali mu je kaj znano o slučaju narodnega poslanca Sime Gjurića, da je težko ranjen, je izjavil, da je dobil vesti o tem. »A kaj nameravate ukreniti, gospod predsednik?« — »Bomo videli.« je odgovoril predsednik narodne skupščine in se poslovil od novinarjev.

## PAVLE RADIĆ V AVDIJENCI.

Zagreb, 30. julija. Pavle Radić je večeraj ob 12. odpotoval na Bled in bo najbrž danes sprejet od kralja v avdijenci.

## BOŽA MAKSIMOVIĆ NA BLEDU.

Beograd, 30. julija. Včeraj se je v političnih krogih dolgo komentiral nagli odhod ministra notranjih del Bože Maksimovića na Bled. Politični krogi mislijo, da stojimo pred nekaterimi izpremembami.

Kakor se doznava, je odšel Boža Maksimović na Bled, da kralja informira o poslednjih dogodkih v Črni gori, potem o stanju konflikta v radikalni stranki ter o ostalih vprašanjih notranje politike. Boža Maksimović bo tudi poročal o uspehih v svojem prizadevanju, da se situacija stabilizira. Pred odhodom je imel Boža Maksimović dolgo konferenco z Uzunovićem in nato s svojimi prijatelji in z dr. Srskićem.

## VPADI BOLGARSKIH KOMITAŠEV.

Beograd, 30. julija. Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je pretresalo vprašanje akcije zaradi poslednjih vpadov bolgarskih banditov na naše ozemlje ter zaradi krvave borbe, ki se je vodila okrog Črnega vrha.

Vlada je sklenila, da napravi tej komitaški akciji konec in da bo energično nastopila proti Bolgarski. Naši obmejni oddelki in orožniki bodo pojačeni ter se bo pridružila tudi konjenica. Odredile se bodo preventivne mere kot skrajno sredstvo proti Bolgarski. Sprejet je bil predlog dr. Ninčiča o skupni akciji proti akciji z vladama v Atenah in v Bukarešti.

## KJE JE ACA STANOJEVIĆ?

Beograd, 30. julija 1926. Nenaden odhod Ace Stanojevića se v političnem življenju na različne načine komentira. Nekateri pravijo, da je Aca Stanojević odšel v Zaječar, drugi trde, da je odpotoval na Bled informirat kralja o politični situaciji, a tretji, da se je odpeljal k Pašiću v Karlove Vari.

## Beograd ne plačuje davkov.

Beograd, 30. julija. Minister financ dr. Perić je izjavil snoči novinarjem, da vsi ministri izdelujejo načrt vladi o gospodarski sanaciji države. On se bavi v glavnem z vprašanjem reorganizacije svojega resora in si prizadeva, da zadobe vsa ministrstva svojo zakonsko formacijo. To vprašanje se bo uredilo v mesecu avgustu.

Ministrstvo financ se bavi tudi z izdelavo proračuna, čemur je treba posvetiti največjo pozornost. Izmed resornih ministrov je že izročil svoj proračun minister zunanjih poslov. Minister se je potem bavil podrobno z razlaganjem reform pri davčnem uradu v Beogradu, zaradi katerega je mnogo pritožb. Napraviti je treba tako, da ne bo več toliko ljudi, ki ne plačujejo davka. Razen tega je cmenjal uspehe o zajetju tihotapev. V zadnjem času je bilo odkritih več velikih afer, v preiskavi so člani generalne direkcije.

Država je dala za poplavljenca 6 milijonov kot prvo pomoč, a drugih 6 milijonov za nasipe.

## MINISTER PUCELJ O GOSPODARSKI KRIZI.

Beograd, 30. julija. Na včerajšnji seji ministrov o gospodarski krizi je podal minister za kmetijstvo in vode Ivan Pucelj obširen referat o gospodarski krizi.

V uvodu navaja njene zunanje razloge, ki obstoje v tem, da so vse naše sosede in pa druge države v Evropi po vojni zvišale svojo produkcijo, a pri nas je nastal zastoj. Poleg tega so krive naše notranje razmere, in sicer v prvi vrsti slaba kvaliteta naših proizvodov.

Kot drugo točko svojih izvajanj, ki jih je dokumentiral z obsežnim materialom, omenja potrebo znižanja carine pri uvozu poljedelskih strojev in umetnih gnojil. Da se bolje vnovčijo poljedelski proizvodi, je treba olajšati promet in vsa variti povoljne pogoje za prodajo na svetovnem tržišču z dobrim in ceninim prometom. Visoke javne doklade znatno povišujejo kmetijske stroške. Da se poceni kmetijsko proizvajanje, je največje važnosti cenin kapital. Pri dedščinah kmetijskih posestev je treba odpraviti zaporo, v privatnem in javnem življenju je treba uvesti največjo štedljivost.

Minister je zaključil svoj elaborat s tem, da je naglasil potrebo svetovnega miru in potrebo dobrih odnosov z Rusijo z njenimi silnimi rezervarji surovin v Evropi in Aziji, ker brez Rusije ne more biti svetovnega življenja. Svoj elaborat je izročil tudi predsedniku vlade.

## POGAJANJA ZA KONKORDAT.

Beograd, 30. julija. Včeraj je naš poslanik pri Vatikanu Jaša Simić obvestil dr. Ninčiča, da se bodo razgovori za obnovo konkordata pričeli 1. avgusta v Rimu in ga naprosil, da sporoči delegatom, da morajo ta dan biti v Rimu. Rešiti je treba tudi vprašanje zavoda Sv. Jeronima in se misli, da bo i to vprašanje v najkrajšem času povoljno rešeno.

## POSVETOVANJA MINISTROV.

Beograd, 30. julija. Včeraj popoldne je sprejel predsednik vlade Uzunović več posetov, med njimi ministra Pucelja, dr. Perića in dr. Vaso Jovanovića. Jovanović je šel nato k ministru dvora Jankoviću in ostal z njim dalje časa v razgovoru, da informira preko ministra dvora kralja o raznih resornih stvareh. Predsednik narodne skupščine Marko Trifković je posetil popoldne dr. Nikića in se razgovarjal z njim o aktualnih vprašanjih.





